

[Arbejdsministeren]

nomisk plads til yderligere forbedringer, er regeringen indstillet på at gennemføre sådanne. Omvendt er det regeringens pligt at gennemføre besparelser, hvis det modsatte er tilfældet.

Invitation til samarbejde

Regeringen lægger med denne redegørelse op til en fordomsfri debat om indsatsen mod langvarig ledighed. Regeringen ønsker, at der opnås bred enighed om principperne for den kommende revision af arbejdstilbudsloven m.v.

Med udgangspunkt i denne redegørelse samt debatten herom agtes lovforslaget fremsat umiddelbart efter, at Folketinget samles igen i oktober i år.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 1:

Forespørgsel til skatteministeren [om, hvilke initiativer ministeren agter at tage for at undgå, at den nye 2,5 pct.s arbejdsmarkedsafgift bliver en særskat på mindre virksomheder].

Af Behnke (FP) m.fl.

(Forespørgslen anmeldt 7/6 88).

Formanden:

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg Tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Spørgsmål om fremme af forespørgsel nr. F 2:

Forespørgsel til justitsministeren [om, hvad regeringen agter at foretage for at standse den stigende BZ-vold].

Af Knud Lind (FP) m.fl.

(Forespørgslen anmeldt 7/6 88).

Formanden:

Hvis ingen gør indsigelse mod fremme af denne forespørgsel, betragter jeg Tingets samtykke dertil som givet. (Ophold). Det er givet.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af lovforslag nr. L 9:

Forslag til lov om ændring af retsafgiftsloven. (Forhøjelse af tinglysningsafgiften).

Af justitsministeren (Ninn-Hansen).

(Fremsat 8/6 88).

Sammen med denne sag foretoges den under punkt 4 på dagsordenen opførte sag, nemlig:

4) Første behandling af lovforslag nr. L 25:

Forslag til lov om ændring af retsplejeloven. (Fri proces og retshjælp).

Af Ole Espersen (S) og Leif Hermann (SF) m.fl.

(Fremsat 8/6 88).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Forhandling**Justitsministeren (Ninn-Hansen):**

Det forslag, som Socialdemokratiet og SF har fremsat, har jeg forstået skal gennemføres i tilknytning til det af mig fremsatte forslag om ændring af retsafgiftsloven, som indebærer en forhøjelse af tinglysningsafgiften.

Det forslag, der nu fremsættes, var et forslag, som ikke blev færdigbehandlet forud for valget den 10. maj, og dermed delte det skæbne med en lang række andre forslag på det retspolitiske område, som regeringen havde fremsat og i øvrigt havde fremsat tidligt i folketingsåret.

Socialdemokratiets og SF's forslag handler om en ændring af retsplejeloven vedrørende fri proces og retshjælp. Lovforslaget er helt identisk med det lovforslag, som jeg selv fremsatte for Folketinget den 7. oktober 1987.

Jeg kan naturligvis kun udtrykke min glæde over, at de to partier fremsætter et forslag, der er helt i overensstemmelse med de tanker, vi tidligere har udarbejdet i form af et lovforslag. Jeg synes kun, man kan sige, at det lover godt for samarbejdet i Folketinget på det retspolitiske område, når vi er så enige.

Når lovforslaget om fri proces og retshjælp ikke blev genfremsat fra min side efter valget den 10. maj, har det jo sammenhæng med, at regeringen har måttet begrænse antallet af lovforslag, som skal behandles i denne korte samling, sådan at Folketinget kan få mulighed for at færdigbehandle alle forslag, men jeg vil selvsagt gerne udtrykke min støtte til genfremsættelsen af dette forslag, og hvis Retsudvalget kan frem-

[Justitsministeren]

me dette lovforslag, skulle det kunne blive vedtaget sammen med lovforslaget om forhøjelse af tinglysningsafgiften inden sommerferien.

Ole Espersen (S):

Om det første forslag, som er fremsat af ministeren, kan vi jo konstatere efter bemærkningerne, at der er tale om et skatteforslag i første række, der giver et provenu på 750 mio. kr. om året, og det drejer sig om tinglysning af forskellige papirer, men omkostningerne herved andrager kun 150 mio. kr.

Der er altså tale om skatteforslag. Vi var i princippet villig til at forhandle dette og havde med enkelte forbehold også en positiv holdning, fordi der er tale om en dyrtidsregulering af satserne. Man kan selvfølgelig godt diskutere, om det er rimeligt, at de, der tilfældigvis, og sådan er det ofte, skal bruge tinglysningsvæsenet – det er jo ikke noget, man gør for sin fornøjelsens skyld – skal betale så meget og især altså betale 5 gange så meget, som omkostningerne andrager.

Men i princippet kan vi godt tilslutte os dette ved denne lejlighed. Det forudsætter imidlertid, at man behandler og også færdigbehandler det andet forslag, som ministeren nævnte, nemlig om forbedrede regler for fri proces og retshjælp. Vi ser en klar sammenhæng mellem disse to lovforslag.

Jeg er klar over, at regeringen har måttet begrænse antallet af forslag, man fremsætter i Tinget, eller i hvert fald har pålagt sig en indre disciplin, men vi havde naturligvis foretrukket, at man så havde valgt fri proces-forslaget i stedet for skatteforslaget.

Men vi har jo også mulighed for at fremsætte et antal forslag, og det har vi altså gjort sammen med SF, og jeg forstår, at ministeren er positivt indstillet over for det. Der var også en helt klar forudsætning i det retspolitiske flertal, som jeg håber stadig væk eksisterer i Retsudvalget, gående på, at disse to forslag skulle ses i sammenhæng, og det betyder, at retsafgiftsforslaget ikke vedtages, medmindre også reglerne om fri proces forbedres.

Jeg vil da gerne kvittere for ministerens glæde over, at det var ministerens eget lovforslag uden ændringer, der blev fremsat, men der står altså i bemærkningerne, at det havde tidsmæssige årsager. Vi er ikke helt tilfreds med ministerens forslag, og i Retsudvalget vil vi bl.a. ar-

bejde for, at den afgift, som alle, der søger fri proces, skal betale, på 800 kr. kontant, fjernes.

Vi vil arbejde for en dyrtidsregulering af indkomstsatserne ud fra den betragtning, at de ikke er blevet ændret siden 1981. Det betyder, at mens dengang 60–70 pct. af befolkningen kunne få fri proces og retshjælp, er det nu kun ca. 20–25 pct., og det viser klart, at der er behov for en form for automatisk regulering, ellers kommer man måske i den situation igen, at muligheden for at få fri proces og retshjælp bliver forbeholdt nogle ganske få grupper, som typisk ikke vil have behov for det.

Men som sagt, med sammenhængen i tingene og med de forbehold, jeg har taget, håber jeg, at begge forslag kan vedtages her i denne korte samling.

Fischer (KF):

Den foreslåede forhøjelse af tinglysningsafgiften, der ikke er reguleret siden dens indførelse i 1983, er en prisregulering, som vi kan gå ind for.

På samme måde kan den konservative folketingsgruppe støtte gennemførelsen af forslaget vedrørende fri proces og retshjælp, og vi mener naturligvis også, at det er meget betænksomt, at Socialdemokratiet og SF har besluttet at genfremsætte justitsministerens forslag.

Jeg skal ikke gentage de argumenter, der fra konservativ side blev fremført til fordel for forslaget, da det var til første behandling i oktober, ud over at jeg vil konstatere, at vi naturligvis også nu lægger vægt på, at der samtidigt med de foreslåede forhøjelser af beløbsgrænserne skabes grundlag for, at den samme andel af befolkningen nu kan få fri proces, som tilfældet var ved bekendtgørelsens ikrafttræden den 1. januar 1981. Vi er naturligvis indstillet på forslagets gennemførelse inden sommerferien, forudsat at udvalgsarbejdet kan gennemføres på forsvarlig måde, hvad jeg er optimistisk over for.

Leif Hermann (SF):

Det er jo genfremsættelser, så jeg skal ikke sige så frygtelig meget.

Forslaget om forhøjelse af tinglysningsafgiften fra 400 kr. til 500 kr. har vi tidligere sagt måske nok var en udmærket idé. Det er rimeligt nok, at staten ajourfører sine indtægter, men som hr. Ole Espersen også har givet udtryk for, er det ikke sådan bare at give justitsministeren

[Leif Hermann]

150 mio. kr., uden at vi på en eller anden måde får mærket disse penge lidt i ørerne, og derfor er det også baggrunden for, at vi sammen med Socialdemokratiet har fremsat forslaget om ændring af reglerne om fri proces.

Under udvalgsarbejdet er det i øvrigt sådan, at der er kommet forskelligt frem. Jeg mener, at det er rimeligt nok, at de erfaringer og det opklaringsarbejde, vi foretog vedrørende retsafgiftsloven under udvalgsarbejdet, også medinddrages nu.

Vi fik under udvalgsarbejdet fra Århus Amtskommune forslag om, at man friholdt kommunerne og amtskommunerne for betaling af denne afgift, idet det blev anført, at den skabte unødigt administration, og at det var medvirkende til at skabe uoverskuelighed i tingbøgerne osv. Det er helt oplagt, at noget sådant ville indebære, at man ikke bare flyttede penge fra én offentlig kasse til en anden. Det kunne oven i købet være sådan, at hvis kommuner og amtskommuner overskrider rammen, bl.a. på grund af betaling af tinglysningsafgiften, skal de betale strafafgift, og det i sig selv er jo en temmelig urimelig ting.

Så vil jeg sige til ministeren og vel også til hr. Fischer, at det gør nu ikke noget, når man læser lovforslag, at man også læser bemærkningerne. Det er anført i bemærkningerne, at når forslaget ser ud, som det gør, har det tidsmæssige årsager. Hvis vi havde haft bedre tid, kunne vi godt have indarbejdet en lang række af de ændringsforslag, som vi efter vores opfattelse vil være nødt til at tage op i forbindelse med udvalgsarbejdet. Det drejer sig om nogle af de ting, hr. Ole Espersen nævnte, men det drejer sig sandelig også om at styrke den private retshjælp i betydeligt omfang. Vi stillede på finansloven ændringsforslag om flere midler til den private retshjælp, og da jeg læste besvarelsene igennem fra sidste samling, forstod jeg, at justitsministeren også er interesseret i en væsentlig forbedring af de økonomiske forhold for de private retshjælpsordninger, men det må vi i hvert fald også have indarbejdet under udvalgsarbejdet.

Med disse bemærkninger kan jeg tilsige et hurtigt og konstruktivt udvalgsarbejde, så begge lovforslag kan vedtages, inden vi bliver sendt på sommerferie.

Bjørn Elmquist (V):

De to forslag er gamle kendinger, og jeg skal heller ikke gentage alle argumenterne frem og tilbage. Jeg kan tilslutte mig ønskerne, der er fremsat, om en hurtig udvalgsbehandling, for det er jo ikke meningen, at denne samling skal bebyrdes med lange og indviklede diskussioner. Jeg kan godt nære frygt for, at de problemer, som vi har rejst, og som vi har behandlet undervejs under udvalgsbehandlingen, slet ikke er så enkle endda, så den optimisme, man kunne forledes til efter denne førstebehandling, viser sig måske at være overdrevet.

Men jeg vil også lige gøre en enkelt bemærkning til pristalsreguleringerne og ajourføringen. Det er et rigtigt princip, men jeg er ikke helt sikker på, at det skal tages så bogstaveligt, at vi skal sige, at det altid skal være den samme andel af befolkningen f.eks., der har adgang til retshjælp. Det kan være, at befolkningens gennemsnitlige økonomiske velfærd stiger gennem årene, og så behøver det ikke altid præcis at være en tredjedel, eller hvad det nu er, der skal have adgang til retshjælp. Det kan også være, det går den modsatte vej, så der lige pludselig er en stigende andel af befolkningen, som så har behov for retshjælp.

Jeg vil også sige, at jeg har stor sympati for de private retshjælpsinstitutioner. Der er sikkert adskillige af os, der har været med i nogle af dem. Jeg har selv siddet i adskillige år i Studenterfundets Retshjælp for Ubemidlede, som det hed dengang, og jeg synes, at det er rigtigt, at man har blik for, at der ad frivillighedens vej og måske med nogle tilskud fra staten på den vis ydes en bistand til befolkningen.

Men i hvert fald skal jeg på mit partis vegne tilsige al velvilje til en hurtig udvalgsbehandling, så vi kan få det her klareret i løbet af ganske få uger, så vi i hvert fald ikke af hensyn til disse lovforslag skal forlænge vores samling yderligere.

Pia Kjærsgaard (FP):

Det er i hvert fald ikke Fremskridtspartiets skyld, vil jeg sige, at udvalgsbehandlingen vedrørende de to lovforslag har været så langsommelig, som tilfældet er. Vi vil ligesom sidste gang afvise begge forslag, og jeg skal henvise til de ordførertaler, vi holdt dengang.

Tinglysningsafgiften betragter vi helt klart som en forøgelse af skatte- og afgiftstrykket, og

[Pia Kjærsgaard]

det vil Fremskridtspartiet naturligvis ikke være med til. Vi synes, det er fornuftigt med øget brugerbetaling på visse områder, men så må der altså ske nogle kompensationer på andre områder.

Fri proces vil igen betyde offentlige udgifter, og dér synes vi faktisk, at regeringen i stedet burde foretage en øget privatisering også på det område eller måske starte på det område. Vi går helt ind for det private initiativ på dette område og skal afvise begge forslag, som betyder en forøgelse af skatterne og afgifterne.

Kirsten Lee (RV):

Det Radikale Venstre kan tilslutte sig, at tinglysningsafgiften hæves fra 400 kr. til 500 kr., og da justitsministeren i sidste samling fremsatte lovforslaget om fri proces og retshjælp, modtog vi forslaget positivt. Vi har naturligvis ikke ændret holdning, fordi S og SF nu fremsætter forslaget i uændret form. Ganske som sidst giver vi vort tilsagn om at arbejde positivt i udvalget, og vi vil se på, hvor vi skal lægge indtægtsgrænsen for, at man kan få fri proces.

(Kort bemærkning).

Leif Hermann (SF):

Det er til fru Pia Kjærsgaard. Fru Pia Kjærsgaard lagde vægt på, at man måske forsøgte sig med en øget privatisering på dette område. Jeg kan forestille mig privatisering på mange områder, men hvordan bærer man sig ad med at privatisere domstolenes arbejde?

Må jeg så lige sige, at hvis det skal forstås sådan, at fru Pia Kjærsgaard ønsker øget tilskud til de private retshjælpsordninger, må vi da regne med Fremskridtspartiets støtte i denne sammenhæng.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (FP):

Jeg skal bare henvise til, at hr. Bjørn Elmquist egentlig var inde på nogenlunde det samme, som jeg sagde i min ordførertale, og deri er jeg ganske enig.

Nør Christensen (CD):

Det er dejligt at være fri som fuglen og færdes i oppositionens rækker, og dermed kunne jeg så sige til justitsministeren, at nu skal dette lovforslag tæskes væk, justitsministeren skal ik-

ke få en chance for at få det igennem. Men sådan gør vi altså ikke, hr. justitsminister.

Vi vil naturligvis i udvalget arbejde med lovforslaget, vi vil være konstruktive, og vi vil naturligvis også bidrage til, at justitsministeren får sit provenu hjem. Men det kan godt være, at der er et par ting, som vi vil have klaret op under udvalgsarbejdet.

En enkelt bemærkning vil jeg gerne komme med, som måske kan høre til den lidt syrlige afdeling. Det er, at det måske var hensigtsmæssigt, at man overvejede en mere jævn stigning. Det har jeg selv søgt at tilstræbe i et job, jeg havde indtil for nogle få dage siden, ved at sørge for, at takststigninger kom sådan lidt mere jævnt, i stedet for at det bliver med en 4-5 års mellemrum.

Vi lægger også vægt på, at forslaget om fri proces og retshjælp kommer til at nyde fremme. Vi gør opmærksom på, at da der er tale om en forbedring, vil der blive øgede udgifter. Men der bliver fra vor side ikke tale om, sådan som hr. Leif Hermann var inde på, at pengene skal øremærkes. Justitsministeren skal ikke forvente, at vi stiller os op på den måde, at vi siger, at de midler, der nu kommer ind, på forhånd er øremærket, således at justitsministeren er bundet på hænder og fødder. Det er vistnok ikke god parlamentarisk skik.

Kofod-Svendsen (KRF):

Mit parti kan tilslutte sig begge forslag. Det er nu engang nødvendigt, at staten får nogle indtægter, og så kan man altid drøfte, om man kunne lade stigningen ske lidt mere gradvis. Det er lidt voldsomt, men vi erkender behovet for pengene og kan støtte det første forslag, men mener også, at det er vigtigt, at lovforslag nr. L 25 bliver gennemført samtidig, da vi synes, at der er en sammenhæng – forstået sådan, at hæver vi betalingen, må vi også have forslaget om fri proces og retshjælp igennem.

(Kort bemærkning).

Ole Espersen (S):

Jeg kan være enig med de to sidste ordførere om fordelene ved gradvise stigninger, men jeg går så ud fra, at disse gradvise stigninger gælder begge lovforslag, både når vi beregner indkomsterne med henblik på fri proces, og når vi beregner retsafgifterne. Jeg synes, det vil være rart at få præciseret fra hr. Kofod-Svendsen og hr. Nør Christensen, om det skal forstås sådan.

(Kort bemærkning).

Kofod-Svendsen (KRF):

Ja, jeg er enig i hr. Ole Espersens sidste betragtninger.

Justitsministeren (Ninn-Hansen):

Jeg vil gerne sige tak for tilslutningen både til det forslag, jeg har fremsat, og til det forslag, der er fremsat af Socialdemokratiet og SF. Der var, sådan forstod jeg det, tilslutning fra alle sider bortset fra Fremskridtspartiet. Det undrer mig måske noget, at Fremskridtspartiet vedrørende fri proces ikke ville være med til noget, der nærmest må betragtes som en ajourføring.

Jeg håber ikke, at det fra Fremskridtspartiets side er udtryk for en modstand imod, at personer, der af økonomiske grunde ikke er i stand til at føre en retssag, skulle kunne få støtte til den. Jeg synes, det ville være uheldigt, hvis vi havde et samfund, hvor man direkte forhindrede folk i at få deres ret, derigennem at de ikke skulle kunne få den støtte, de kan få i dag og har fået i mange år igennem fri proces, til at føre en retssag.

Jeg skal i øvrigt ikke uddybe nærmere, hvad der er sagt. Der fremkom nogle udmærkede bemærkninger om hele retshjælpsordningen. Deri er jeg enig.

Min udmærkede hidtidige kollega i regeringen hr. Nør Christensen havde nogle bemærkninger om en jævn stigning. Det synes jeg ofte man kunne ønske: at man i stedet for at få de noget kraftige hop, som vi må erkende at vi får på fri proces-området, kunne tage fat noget før. Der har været et ret langvarigt udvalgsarbejde - det har vi drøftet tidligere her i Tinget, hvor vi har afventet den betænkning, der kom - men jeg synes nok, at hr. Nør Christensen og også hr. Kofod-Svendsen, der kom ind på det, har ret i, at det er tilrådeligt, at man får mere jævne stigninger eller stigninger, der kan betyde, at man følger med med hensyn til de grænser, der er i den økonomiske udvikling, der i øvrigt har været i samfundet.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagenes overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af lovforslag nr. L 3:

Forslag til lov om Dansk Internationalt Skibsregister.

Af industriministeren (Nils Wilhjelm).
(Fremsat 8/6 88).

Sammen med denne sag foretoges de under punkterne 6-10 på dagsordenen opførte sager, nemlig:

6) Første behandling af lovforslag nr. L 4:

Forslag til lov om ændring af lov om skibes besætning.

Af industriministeren (Nils Wilhjelm).
(Fremsat 8/6 88).

7) Første behandling af lovforslag nr. L 5:

Forslag til lov om ændring af sønæringsloven.

Af industriministeren (Nils Wilhjelm).
(Fremsat 8/6 88).

8) Første behandling af lovforslag nr. L 6:

Forslag til lov om ændring af sømandsloven.

Af industriministeren (Nils Wilhjelm).
(Fremsat 8/6 88).

9) Første behandling af lovforslag nr. L 7:

Forslag til lov om uddannelse af maskinmestre.

Af industriministeren (Nils Wilhjelm).
(Fremsat 8/6 88).

10) Første behandling af lovforslag nr. L 8:

Forslag til lov om statstilskud til godkendte maskinmesterskoler og værkstedsskoler.

Af industriministeren (Nils Wilhjelm).
(Fremsat 8/6 88).

Lovforslagene sattes til forhandling.